

Møteinnkalling

Utvalg:	Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Møtested:	Nasjonalparkhotellet, Elgå
Dato:	06.06.2023
Tidspunkt:	09:00-10:00

Velkommen til befaring og møte i nasjonalparkstyret den 5.-6. juni. Vi møtes på Nasjonalparkhotellet i Elgå kl. 19 på mandag.

Eventuelt forfall meldes til nasjonalparkforvalterne. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Det blir styremøte og befaring til Svukuriset på tirsdag, med sikte på å avslutte kl. 15. Se eget program for de to dagene.

Tirsdag 6. juni kl. 9-10

- Vedtaksmøte
- Orienteringssaker
 - Verdensarvkonferanse
 - Rådgivende utvalg
 - Utvidelse av Femundsmarka mot nord, mindre grensejusteringer og innlemmelse av Grøvelsjøen i Femundsmarka
 - Feltkurs i samisk arkeologi og kulturminner
 - Sommeren i Gutulia
 - Status på tiltak og prosjekter
 - Eventuelt

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 14/2023	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 15/2023	Referatsaker		
RS 4/2023	Avklaring om lokal aksept - Femundsmarka og Gutulia nasjonalpark - bevaring av verdifull natur		2023/5525
DS 11/2023	Delegerte saker		
DS 12/2023	Gutulia nasjonalpark - dispensasjon - felling av ulv, jerv, bjørn og villsvin - 2023-2024		2023/4846
ST 16/2023	Femundsmarka nasjonalpark - motorferdsel - transport av ved og materiell - Øvre Roasten, Hallgrenbua - 2024-2027 - Magne Ødegård		2023/5239
ST 17/2023	Femundsmarka NP - Langtjønna LVO - taksering av hønefugl - 2023 - Statskog		2023/6075
ST 18/2023	Skjøtsel i Heggrøsta - Inngjerding av løvtrær		2023/2920
ST 19/2023	Eventuelt		

ST 14/2023 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte

ST 15/2023 Referatsaker

RS 4/2023 Avklaring om lokal aksept - Femundsmarka og Gutulia nasjonalpark - bevaring av verdifull natur

DS 11/2023 Delegerte saker

DS 12/2023 Gutulia nasjonalpark - dispensasjon - felling av ulv, jerv, bjørn og villsvin - 2023-2024

Arkivsaksnummer: 2023/5239-0

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Dato: 23.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	16/2023	06.06.2023

Femundsmarka nasjonalpark - motorferdsel - transport av ved og materiell - Øvre Roasten, Hallgrenbua - 2024-2027 - Magne Ødegård

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Magne Ødegård for transport av ved og material med snøskuter til bu ved Øvre Roasten. Dispensasjon fra § 3 pkt. 5.1 i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark gis i henhold til § 3 pkt. 5.3 d.

Vilkår

- Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer pr. år med leiekjører, i perioden 2024 til og med 2027.
- Dispensasjonen gjelder på snødekt mark til og med 20.04 hvert år.
- Transporten skal følge trasè på nordsiden av Røvassdraget fra Røosen.
- Transporten må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- Det forutsettes at det ved gjennomføringen av transporten tas særlig hensyn til reindriften, slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Det skal føres kjørebok som viser dato og strekning for kjøring. Utfylt kjørebok sendes til Nasjonalparkstyret etter at kjøringen er utført, innen 31. mai hvert år.
- Tillatelse og kjørebok skal medbringes under transporten og kunne vises på forlangelse fra oppsyn.

Det forutsettes at grunneier gir tillatelse til den aktuelle kjøringen. Samt nødvendig tillatelse for leiekjøring etter motorferdselloven.

Saksdokumenter

Søknad – Femundsmarka NP – motorferdsel – frakt av ved og materiell – Øvre Roasten – 2024-2027 – Magne Ødegård av 01.05.2023.

Saksopplysninger

Magne Ødegård søker om tillatelse til bruk av snøskuter for transport av ved og materiell til privat bu ved Øvre Roasten (Hallgrenbua). Kjøringen vil bli foretatt med godkjent leiekjører, og det er aktuelt med inntil 2 turer i løpet av sesongen. Turene vil bli foretatt i løpet av februar - april, avhengig av føreforhold.

Transporten starter fra Synnervika, over Femunden og langs Røa i Røros kommune, opp til Nedre Roasten, og deretter langs sjøen. Bua ligger i Engerdal kommune ved Øvre Roasten, men det blir kun noen få meter på denne siden.

Søker har hatt tillatelse til tilsvarende kjøring for perioden 2020-2023. Da behovet for denne transporten er et årlig behov, er det ønskelig med en flerårig tillatelse.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven

Verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I § 3. pkt 5.1. står det at «*Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt*». I § 3 pkt 5.3 d, står det at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «*Nødvendig transport av ved, materialer, utstyr m.m. til setre, buer og hytter vinterstid*».

Vurderinger

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorisert transport av ved, materialer, proviant m.v. til setrer, buer og hytter vinterstid jf. punkt 5.3.d i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark. Slik kjøring, i praksis bruk av snøskuter, skal i så fall foregå etter godkjente traseer. Forvaltningsmyndigheten kan gi flerårige tillatelser der kjøringen er årviss. Antall turer pr. vinter som det gis tillatelse til vil bli begrenset til det som er strengt nødvendig. Søker påpeker et behov for transport for drift og vedlikehold av hytta. Det har etablert seg en forvaltningspraksis på inntill 2-4 turer pr. år med snøskuter til hytter/buer for drift og vedlikehold.

Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene, samt hvilke konsekvenser den omsøkte motorferdselen kan ha, fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplan- og forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger. Nasjonalparkstyret anser dermed at kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 er tilstrekkelig for å kunne behandle saken.

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer derfor ikke til anvendelse. I henhold til nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det søkes om å benytte trasè fra Røosen til Roasten. Denne traseen blir regelmessig brukt av naturoppsynet, Statskog og reindriften. Motorisert ferdsel i naturen kan føre til forstyrrelser for dyr og fugler. Dette kan få store konsekvenser når dyras næringsbalanse er i minus. Dette gjelder også for reindriften. Et forvaltningsmål er holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense denne til det strengt nødvendige. Nasjonalparkstyret vurderer at det aktuelle tiltaket sammen med de øvrige dispensasjoner som er gitt i dette området samlet sett ikke vil føre til en uheldig belastning. Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at kjøringen vil føre til nevneverdige skader i terrenget. Skulle det likevel oppstå skader som må rettes, skal kostnadene bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11. Når det gjelder bruk av snøscooter for transport av materialer og utstyr, vurderes dette til å være en miljøforsvarlig metode, jf. nml. § 12.

Femundsmarka Nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter
Kirsten Thyrum
fmstkth@fylkesmannen.no

Røros 01.05.23

Magne Ødegård
Skansveien 22
7374 Røros
mag-odeg@roros.net
41519842

Søknad om transport i Femundsmarka Nasjonalpark

Jeg søker med dette om dispensasjon fra verneforskriftene for Femundsmarka Nasjonalpark, til å få transportere ved, og materiell til privat bu ved Øvre Roasten (Hallgrenbua).

Kjøringen vil bli foretatt med godkjent leiekjører, og det er snakk om inntil 2 turer pr. år. Søker for 4 år, perioden 2024 -2027. Fikk siste dispensasjon i 2019.

Det er en tur med ved og en tur med materiell til vedlikehold av bua.

Turene vil sannsynlig bli foretatt i løpet av februar - april, avhengig av føreforhold.

Transporten starter fra Synnervika, over Femunden og langs Røa på Sør Trøndelag siden opp til Roasten, og deretter langs Roasten. Bua ligger på Innlandet siden ved Øvre Roasten, men det blir kun noen få meter på denne siden.

Fikk tillatelse til tilsvarende dispensasjon i 2019.

Med hilsen

Magne Ødegård

Arkivsaksnummer: 2023/6075-0

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Dato: 25.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	17/2023	06.06.2023

Femundsmarka NP - Langtjønnna LVO - taksering av hønsefugl - 2023 - Statskog

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir Statskog SF dispensasjon til taksering av hønsefugl med løs hund. Vedtak om bruk av løs hund er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første alternativ. Vedtak om gjennomføring av organisert ferdsel er fattet med hjemmel i § 3 pkt. 4.2 i verneforskrift for Femundsmarka nasjonalpark og Langtjønnna landskapsvernområde.

Vilkår

- Tillatelsen gjelder for perioden 5. august til 20. august i 2023.
- Tillatelsen gjelder for søker og de som skal gjennomføre takseringen.
- Takseringen skal foregå langs forhåndsdefinerte takseringslinjer jf. kart i søknad.
- Ferdsele må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner.
- Rapport med resultatene av takseringene skal sendes til nasjonalparkstyret etter gjennomføring.
- Brudd på vernebestemmelse, retningslinjene i forvaltningsplan og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under takseringen.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen kun gjelder i forhold til verneforskriften. Søker er selv ansvarlig for å innhente tillatelse etter annet lovverk fra kommune og grunneier.

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad – Femundsmarka NP – taksering av hønsefugl – 2023 – Statskog av 24.05.23.

Saksopplysninger

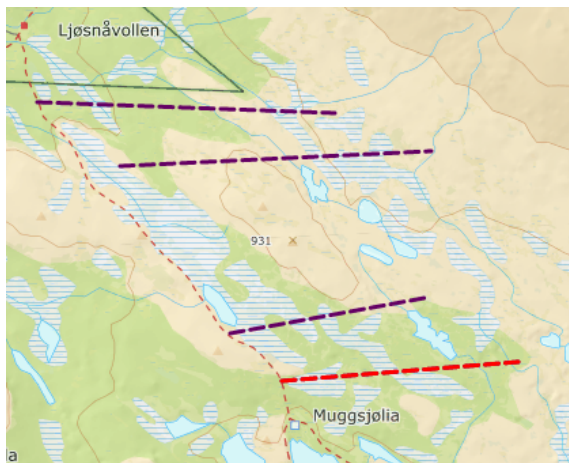
Statskog SF på Røros søker om å gjennomføre linjetaksering med hund innenfor Femundsmarka nasjonalpark. Resultatene gir kunnskap om bestandssituasjonen og er et viktig grunnlag for Statskogs forvaltning og tilrettelegging for jakt i området.

Statskog har i samarbeid med Røros jeger- og fiskerforening gjennomført taksering av rype i mange år. 4 av disse linjene ligger innenfor Femundsmarka nasjonalpark. I 2022 ble det startet opp med taksering også av skogsfugl – i første omgang som et prøveår/forsøksår for å høste erfaringer. For at taksten skal ha noen betydning er det nødvendig med en betydelig utvidelse av antall linjer. I 2023 tas det nå sikte på å takserer ca. 20 linjer i Røros. 4 av disse går innenfor Femundsmarka nasjonalpark og delvis i Langtjønna landskapsvernområde.

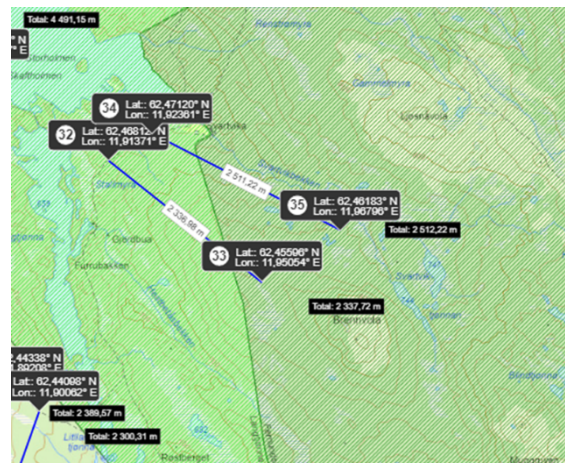
Det legges stor vekt på at takseringen skal skje på en profesjonell måte. Alle taksører skal ha gjennomført kurs for å bli godkjent som taksør. Det er presisert særskilt at det kun skal slippes en hund av gangen på den aktuelle takseringslinja.

Det søkes om perioden fra 5. august til 20. august. Røros kommune har gitt dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsen for perioden. Tillatelsen gjelder for 2021-2023.

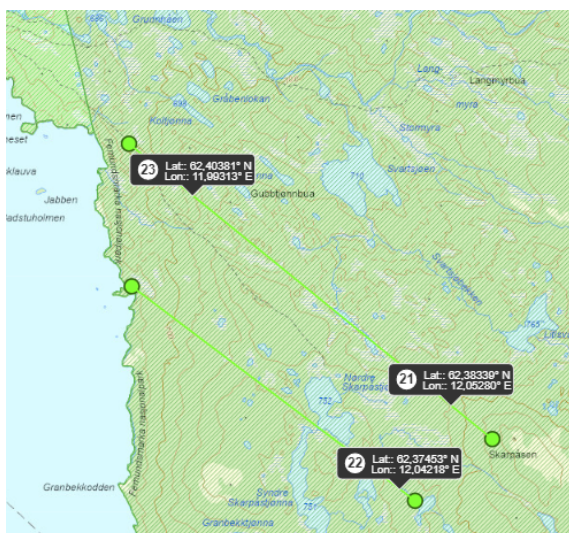
Vedlagt ligger søknaden i sin helhet.

Takseringslinjer for rype mellom Ljøsnåvollen og Muggsjølia.

Takseringslinjer for skogsfugl mellom Feragen og Brennvola/Svartviktjønnan.

Takseringslinjer for skogsfugl mellom Femunden og Skarpåsen.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven

Verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark § 3 pkt. 3.1 står det at «*dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot forstyrrelse, skade og ødeleggelse*».

Det omsøkte tiltaket er ikke nevnt som et unntak nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til etter verneforskriften, og søknaden må behandles som dispensasjon fra et vernevedtak, jf. naturmangfoldloven § 48: «*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig*».

Verneforskrift for Langtjønnna landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Langtjønnna landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark, med kulturlandskapselementer blant annet knyttet til fløtningsanlegget mellom Femund og Feragen.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I Femundsmarka nasjonalpark og Langtjønnna landskapsvernområde skal all ferdsel skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres, jf. § 4 pkt. 4.1.

Bestemmelsene i forskriften er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan. jf. § 4 pkt. 4.2.

Naturmangfoldloven

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurderinger

Linjetaksering på rype har vært gjennomført over flere år, men da ikke omsøkt og behandlet av forvaltningsmyndigheten. Statskog har nå rapportert om tidligere års resultater og søker om å benytte løs hund i båndtvangsperioden.

Takseringer av hønsefugl er med på å danne et viktig grunnlag for viltforvaltningen, og vil over tid vise trender i størrelsen på hønsefuglbestandene, noe som også er relevant for verneforvaltningen. For å gjennomføre en forsvarlig forvaltning, bl.a. gjennom regulering av jakttrykket, er kunnskap om bestandsutvikling nødvendig. Vi viser også til at det er gjort unntak fra vernebestemmelsene i forbindelse med jakt i samsvar med gjeldende lovverk.

Deler av takseringslinjene for skogsfugl ligger innenfor en sårbarhetssone for fugl. Lokaliteten er sårbar i perioden april-juli. Med bakgrunn i at takseringen skal gjennomføres i august unngår en den mest sårbare tiden for fugl og annet dyreliv.

Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene, samt hvilke konsekvenser den omsøkte ferdselen kan ha, fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplan- og forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger. Nasjonalparkstyret anser dermed at kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 er tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer derfor ikke til anvendelse.

I henhold til nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det er ingen informasjon om at hønsefugltakseringen tidligere år har ført til ulemper for dyrelivet eller verneverdiene i området. Selve tiltaket vil være avgrenset i tid og rom. Ved å sette vilkår om at takseringen skal skje så hensynsfullt som mulig for å unngå skade på naturmiljøet og at tiltaket gjennomføres i en tid på året som er mindre sårbar for fugler og dyr i området, vurderer vi at tiltaket ligger innenfor det økosystemet kan tåle av belastning, jf. nml. § 10.

Takseringen skal bidra til å følge med på utviklingen av hønsefuglbestanden i områdene, og selve takseringen vil bli gjennomført av kompetente hundeførere. Takseringen skal skje de siste to ukene før det generelle båndtvangen opphører, og kontrollert bruk av løs hund i takseringsarbeidet er forsvarlig, jf. nml. § 12 om «miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder». Når det gjelder prinsippet i nml. § 11 om at «kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver», kan ikke Nasjonalparkstyret se at det er relevant i denne saken.

Vår vurdering er at tiltaket ikke vil stride med vernevedtakets formål og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. nml. § 48 første alternativ. Det er særlig vektlagt at takseringene ikke vil være i noen nevneverdig konflikt med de spesielle verneverdiene som finnes i de to verneområdene, og at takseringen er forbigående og ligger utenfor den mest sårbare perioden for fugle- og dyrelivet.

Røros kommune har gitt dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsen for perioden 2021-2023. Det bør være hensiktsmessig å koordinere tillatelsene fra verneforvaltningen og Røros kommune. I tillegg vil et krav om rapportering være grunnlag for å vurdere virkningen av tiltaket. Vi vurderer derfor slik at Statskog bør kunne gis en tillatelse, men i første omgang for 2023.

Fra: Astrid Alice Haug[aah@statskog.no]
Sendt: 24.05.2023 11:24:18
Til: Valan, Sindre Kolstad[sindre.valan@statsforvalteren.no]
Kopi: Sjur Åsgård[sar@statskog.no];
Tittel: VS: Taksering hønefugl Røros 2023 - melding om takseringslinjer innenfor Femundsmarka nasjonalpark

Taksering av hønefugl i Røros – melding om taksering og takseringslinjer innenfor Femundsmarka nasjonalpark

I august hvert år takseres det ved hjelp av stående fuglehunder ryper og skogsfugl langs forhåndsdefinerte takseringslinjer over hele landet.

I *Hønefuglportalen* registreres og lagres det alle meste av dataene fra disse takseringene. Norsk institutt for naturforskning (NINA) er sammen med Høgskolen i Innlandet (INN) ansvarlig for faglig utvikling av portalen og analyse av innsamlede data for rapportering til rettighetshavere i forkant av jakta.

Kunnskap om bestandssituasjonen er et viktig grunnlag for Statskogs forvaltning og tilrettelegging for jakt.

Se mer informasjon på Statskogs nettsider www.statskog.no.

Statskog har i samarbeid med Røros jeger- og fiskerforening gjennomført taksering av rype i mange år.

4 av disse linjene ligger innenfor Femundsmarka nasjonalpark.

I 2022 ble det startet opp med taksering også av skogsfugl – i første omgang som et prøveår/forsøksår for å høste erfaringer.

For at taksten skal ha noen betydning er det nødvendig med en betydelig utvidelse av antall linjer. I 2023 tas det nå sikte på å takseres ca. 20 linjer i Røros.

4 av disse går delvis innenfor Femundsmarka nasjonalpark.

Det legges stor vekt på at takseringen skal skje på en profesjonell måte. Alle taksører skal ha gjennomført kurs for å bli godkjent som taksør.

Statskog og Røros jeger- og fiskerforening gjennomfører et årlig møte med taksørene for å utveksle erfaringer – se vedlagte møtereferat fra 20.07.2022.

Det er presisert særskilt at det kun skal slippes en hund av gangen på den aktuelle takseringslinja.

Nytt møte i år er fastsatt til 6.juni 2023.

Undertegnede er usikker på om takseringen krever tillatelse fra vernemyndigheten eller ikke.

Uansett ser vi det som viktig at vernemyndigheten er kjent med den takseringen som foregår.

Herved oversendes derfor resultater fra fjorårets taksering, samt oversikt over de linjer som er planlagt taksert innenfor nasjonalparken i år.

Vi oversender dette som en melding/eventuelt søknad om aktivitet innenfor Femundsmarka nasjonalpark.

Dersom det kreves en tillatelse, ber vi om at linjene blir godkjent for flere år – og at det kun er endringer i linjer det må søkes om.

Dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene

Røros kommune har tidligere gitt flerårig dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i forbindelse med takseringen.

Dispensasjonen gjelder i utgangspunktet fra 6.august til 20.august det enkelte år – men er av praktiske grunner er den utvidet til å gjelde fra 5.august i 2023.

Med vennlig hilsen

Astrid Alice Haug

Eiendomskonsulent | +47 95057513

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/2920-0

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Dato: 23.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	18/2023	06.06.2023

Skjøtselstiltak i Heggrøsta – Inngjerding av løvtrær

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia beslutter å gjennomføre skjøtselstiltaket med inngjerding i Heggrøsta. Tiltaket vil bidra til å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet planteliv og til å oppnå naturtilstanden som er formålet med vernet. Tiltaket gjennomføres med hjemmel i naturmangfoldlovens § 47.

Saksopplysninger

Heggrøsta ligger i Femundsmarka nasjonalpark langs DNT-stien mellom Røosen og Røvollen. Området er preget av en rik og frodig vegetasjon. Helt siden 1700-tallet og fram til 2. verdenskrig var det utmarksslått. Graset var en viktig ressurs for bøndene på Langen Søndre. Et spor fra tidligere tiders bruk er den gamle slåttbua som er godt synlig fra DNT-stien. For omtrent 60 år siden ble det plantet gran på vollen. Etter at området ble vernet som nasjonalpark var det viktig å bevare den opprinnelige vegetasjonen og den tette plantede granskogen ble fjernet. Det har vært gjennomført skjøtsel (tynning) av vegetasjonen i flere runder, sist på høsten i 2020.

Femundsmarka med sine stabile og snøfattige vintre utgjør et viktig vinterbeite for elg. Om vinteren består elgens diett i all hovedsak av kvist, spesielt kvist av løvtrær som rogn, osp, selje og vier, i tillegg til furu og bjørk. En høy tetthet av elg over tid har ført til en kraftig nedbeiting av løvtrær i Heggrøsta. Flere generasjoner løvtrær er påvirket og det er tilnærmet ingen foryngelse av særlig hegg, rogn, osp og selje. Trærne er enten under eller over elgens høyde.

I 2021 ble det gjort et midlertidig forsøk med oppsetting av et «bur» rundt ei hegg. Inngjerdingen har hindret elgbeiting og årsskuddene har fått utvikle seg naturlig. For å ivareta løvtrærne i Heggrøsta på sikt er det aktuelt å utvide prosjektet og gjennomføre en inngjerding av et større område med høy tetthet av de nevnte løvtræartene.

Utmarksgjerder i netting har flere negative effekter med f.eks. fugler som kolliderer eller vilt som henger seg fast. Et tregjerde er derimot en mer skånsom og varig løsning. Det vil settes opp et tregjerde på 10 x 10 meter, høyde 2,5 meter, i ubehandlet furu. Stolper settes på bakken og plank monteres horisontalt i tre høyder. Se vedlagte skisse. Endelig plassering av gjerdet vil avklares på stedet i dialog med Statskog.

Det er aktuelt å kjøpe tjenester av Statskog Fjelltjenesten for skjøtsel (tynning), oppsetting og tilsyn med gjerde. Statskog som grunneier er orientert og positiv til tiltaket. Inngjerdingen vil være et forsøk for en periode og effekten av skjøtseltiltaket vil bli evaluert årlig. Gjerdet vil monteres slik at det enkelt kan flyttes til tilgrensede flater i Heggrøsta.

Nasjonalparkstyret var på befarings langs Nedre Røa, deriblant i Heggrøsta, den 1. september 2022. Under befaringen ble styret orientert om skjøtselen som utføres, om informasjonstiltakene og om det aktuelle behovet for inngjerding av løvtrær.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven

Verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§ 3 pkt. 1.1 står det at «*Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av ...gjerder og anlegg...*».

Naturmangfoldloven

Forvaltningsmyndigheten kan etter naturmangfoldloven § 47 foreta skjøtsel og grensemerking av verneområdet. Som skjøtsel kan foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurderinger

Skjøtselshjemmelen i naturmangfoldlovens § 47 gir adgang til å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr og regulerer. I dette tilfellet oppsetting av gjerde. Det kan foretas skjøtsel som trengs for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. Et av formålene med vernet av Femundsmarka nasjonalpark er å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

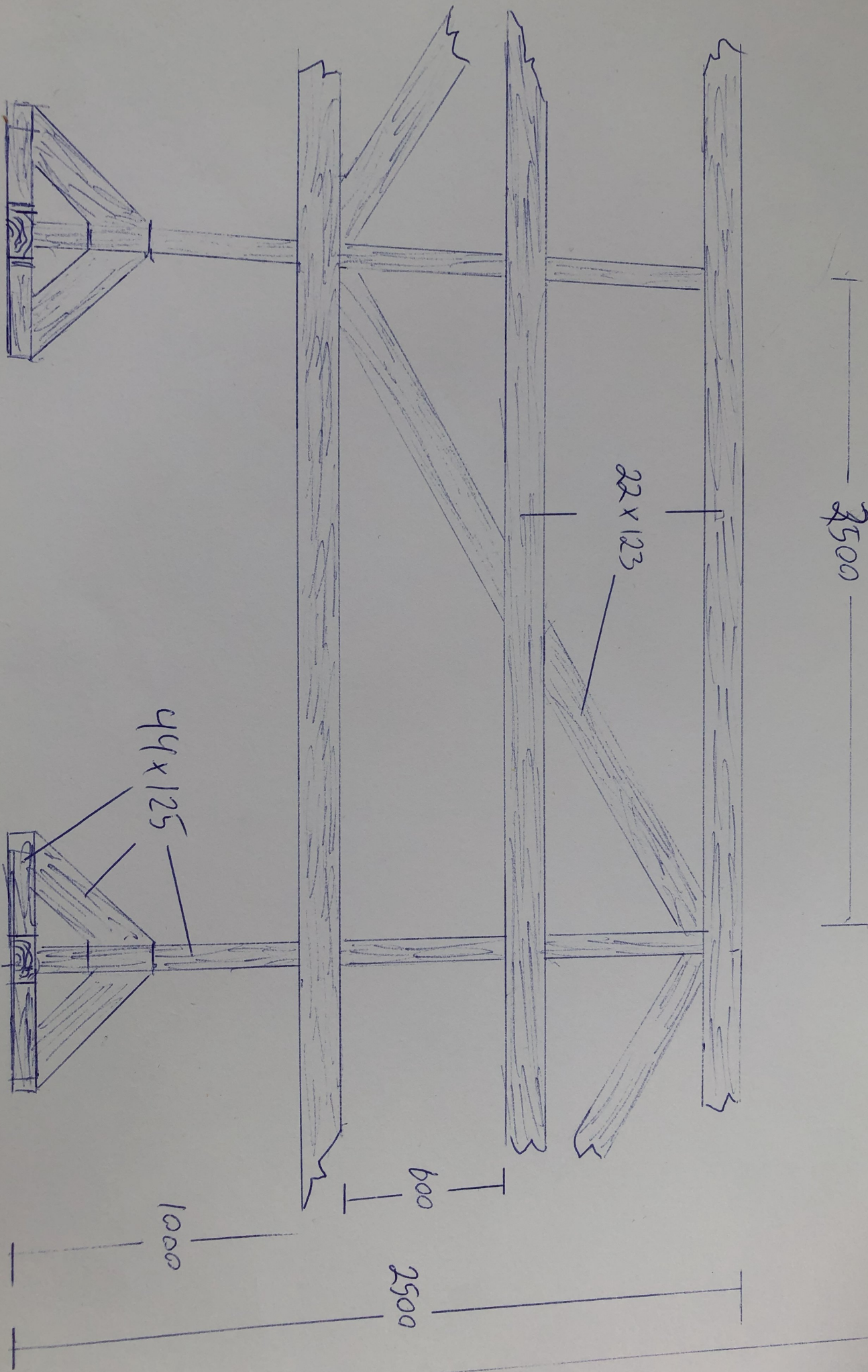
Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene, samt hvilke konsekvenser det omsøkte tiltaket kan ha, fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplan- og forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger. Nasjonalparkstyret anser dermed at kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 er tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer derfor ikke til anvendelse.

I henhold til nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. En inngjerding ansees som nødvendig for på sikt å ivareta arter som rogn, osp, selje og hegg i Heggrøsta. Inngjerding er

også det mest realistiske tiltaket, i motsetning til å treffe tiltak på elgbestanden. Flere generasjoner løvtrær er påvirket og det er tilnærmet ingen foryngelse. Et hard beitetrykk fra elg er en direkte trussel mot artene, men også den økologiske funksjonen løvtrærne utgjør for andre arter, deriblant en rekke fuglearter som benytter disse for skjul, reirtrær og til næringssøk. Inngjerdingen vil være et forsøk for en periode og effekten av skjøtselstiltaket vil bli evaluert årlig. Gjerde skal derfor utformes på en skånsom måte og vil dekke et lite areal på kun 10 x 10 meter. Den samlede belastningen blir vurdert som akseptabel og nytteverdien av tiltaket er større enn ulempene.

Nml. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, ansees ikke som relevant i denne saken.

Gjerdet vil settes opp på en skånsom måte med bruk av treverk. Formålet er kun å gjerde ut elg, mens mindre pattedyr, fugl og smågagnere vil kunne passere. Gjerdet vil bli 2,5 meter høyt, slik at ingen arter vil kunne hoppe over og bli sittende fast. Området ligger lett tilgjengelig for å holde oppsyn og vedlikehold med gjerdet, både sommer og vinter. Nasjonalparkstyret vurderer at tiltaket er i henhold til nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

ST 19/2023 Eventuelt